

Các vị Tổng Thống Hoa Kỳ :

Tổng Thống *Abraham Lincoln*

***

Trông lên cuốn lịch treo tường mới chợt nhớ ra ngày Thứ Bảy, 12 tháng 2 -2001 là "*Lincoln's Birthday*".

Vì vậy cho nên ở đây mới có vài dòng sơ lược về thân thế và sự nghiệp của **Abraham Lincoln**, vị Tổng Thống thứ 16 của hiệp chủng quốc Hoa Kỳ, và được coi là một trong số những Tổng Thống vĩ đại nhất của đất nước này (*one of the greatest Presidents of The United States*).

Abraham Lincoln sinh ngày 12 tháng 2 năm 1809 tại Hardin County, tiểu bang Kentucky. Trước khi làm Tổng Thống Hoa Kỳ, Ông đã từng là Luật Sư (*rất nhiều Tổng Thống Hoa Kỳ đã xuất thân từ hàng ngũ nghề nghiệp này*) và Dân Biểu Quốc Hội. Lincoln thuộc Đảng Cộng Hoà. Ông từ trần ngày 15 tháng 4 năm 1865.

Abraham Lincoln đã lãnh đạo cuộc chiến đấu để bảo vệ sự đứng vững và tồn tại của đất nước Hoa Kỳ đồng thời chấm dứt chế độ nô lệ, một chế độ đã để lại cho đất nước Hoa Kỳ những trang lịch sử vô cùng đen tối và đau thương. Khi bước chân lên vị trí cao nhất trong sự nghiệp chính trị, Lincoln vẫn bị coi là người chưa có nhiều kinh nghiệm trong lãnh vực công quyền (*... although he had little experience in public office*).

Cậu bé **Lincoln** được sinh ra trong một trong một căn nhà gỗ tồi tàn (*a dirt-floor log cabin*). Gia đình ông rất nghèo. Cha của ông là một người thợ mộc, chưa bao giờ được đi học để biết đọc, biết viết.

Khi **Lincoln** gần được 3 tuổi thì gia đình ông di chuyển tới tiểu bang Indiana.

Gần 2 năm sau, lúc Lincoln chưa được 5 tuổi thì Mẹ ông, bà **Nancy Hanks**, qua đời, để lại cho Cha ông phải nuôi dưỡng 2 người con còn nhỏ: Lincoln và người Chị tên là **Sarah**. Sau đó, cha ông kết hôn với Bà **Sarah Johnson** lúc này đã có 3 người con riêng. Tuy vậy, Bà Johnson đã thực sự đem lại cho gia đình cậu bé Lincoln một sự đầm ấm, thương yêu, một gia đình đã bị mất đi một người đàn bà, từng là người vợ và người Mẹ . Bà Mẹ kể luôn an ủi và khuyến khích Lincoln trên bước đường dẫn đến tương lai. Vì vậy, Lincoln luôn coi Bà Mẹ kể như "*một người bạn thân yêu nhất trên đời - his best friend in this world*".

Lúc 16 tuổi, Lincoln có vóc người cao, thon nhỏ, nhưng khoẻ mạnh. Cậu Lincoln này làm đủ thứ nghề, thứ việc. Bất cứ ai cần thuê mướn người để làm việc là Lincoln đều nhận và làm được hết. Cậu từng làm thuê trong nông trại, đứng bán hàng trong cửa tiệm, nhân viên hướng dẫn, kiểm soát đường rầy xe lửa. Điều đặc biệt là Lincoln, cứ khi nào có chút thì giờ rảnh rang là chăm chú, cố gắng tự học với hi vọng sẽ có một tương lai tốt đẹp hơn. Người thanh niên Lincoln hiếu học này còn làm công việc quét dọn vệ sinh trên con phà (*thuyền đáy bằng - Flatboat*) chở đưa hành khách di chuyển bằng đường sông từ Ohio và Mississippi đi New Orleans. Trên những chuyến đi như vậy, chàng thanh niên Lincoln được thấy tận mắt cái cảnh thật là đau thương : những người nô lệ da đen bị xích chân lại với nhau, và bị những kẻ trông coi, áp tải đánh đập bằng roi, bằng chân tay một cách tàn nhẫn, thô bạo, không một chút thương tâm. Lincoln cảm thấy xót thương cho những con người mang thân phận nô lệ, dầu cũng là con người, và người thanh niên này mang trong lòng sự căm ghét chế độ nô lệ từ ngày đó.

Lincoln được phép hành nghề Luật Sư vào năm 1836, lúc 27 tuổi. Ông và các bạn đồng nghiệp, vào thời điểm này, phải cưỡi ngựa đi vào tận các làng xóm để tìm kiếm và xem xét các trường hợp cần thiết hầu đưa ra trước Tòa án xét xử, đem lại cho những người dân yếu kém về mọi mặt cũng có được một đời sống được luật pháp bảo vệ, tránh bớt những cảnh bất công luôn luôn đổ xuống đầu những kẻ " *thấp cổ, bé miệng* " trong những xã hội còn ở vào thời kỳ mà " *cá lớn coi như có quyền nuốt cá bé* ".

Lincoln quả thực có trong đầu một tư tưởng giống như đại văn hào, đại hiền triết **Voltaire** * " *Cái chức vụ đẹp nhất của nhân loại là đem lại công lý - La plus belle fonction de l'humanité est de rendre la justice* ". Không những thế, Lincoln còn có một quan niệm rõ ràng giống y như **Lacordaire** (*nhà tư tưởng - ideologist*) " *Phàm ở đâu có sự bất công là có nguyên nhân chính đáng về chiến tranh cho đến lúc thỏa mãn mới thôi - Partout où il y a l'injustice, il y a la cause légitime de guerre jusqu'à satisfaction* ". Chính điều này đã được các lãnh tụ cộng sản vào hàng sư tổ, sư phụ như **Karl Marx**, **Lenin** khai thác triệt để, đem lồng vào trong " *Hệ thống tư tưởng - Ideological system*), vào trong " *Sách lược đấu tranh - Struggling Strategy* " của phong trào cộng sản thế giới một thời.

Công việc nói trên của Lincoln đã giúp cho ông mau trở nên một nhà hùng biện, một người tranh luận có thực tài. Lincoln được bầu làm dân biểu trong Hạ Viện Liên Bang năm 1847. Sau đó, vì nhận ra rằng công cuộc tranh đấu cho đại đa số dân chúng tại nơi này không thích hợp với ý nguyện của mình, Lincoln đã từ bỏ vị trí của một dân biểu để trở về Springfield, bang Illinois hành nghề Luật Sư trở lại. Từ đó, ông dần dần trở nên một trong số những Luật Sư nổi tiếng nhất của bang này. Lúc này, ông ở vào tuổi ngoài 40, và kết hôn với **Mary Todd**. Ông bà có được 4 người con trai.

Lần thứ hai, Lincoln bước vào hoạt động chính trị kể từ năm 1855 để chống lại đạo luật **Kansas - Nebraska Act**. Đạo luật này công nhận cho các vùng lãnh thổ miền Tây

Hoa Kỳ có quyền duy trì chế độ nô lệ nếu dân chúng tại các vùng này bỏ phiếu chấp thuận.

Thượng nghị sĩ **Stephen A. Douglas** của tiểu bang Illinois là tác giả của đạo luật này. Năm 1858, Lincoln rời bỏ Đảng Tự Do (*lúc đó theo khuynh hướng tự do của Anh Quốc*) để gia nhập Đảng Cộng Hoà chủ trương chống lại chế độ nô lệ (*Anti- Slavery Republican Party*).

Lincoln quyết tâm tranh cử vào ghế Nghị Sĩ Liên Bang, đối đầu với chính Thượng Nghị Sĩ **Stephen A. Douglas** của đất Illinois. Lincoln thách thức Nghị Sĩ Douglas cùng ông tham dự những cuộc tranh luận. Mặc dầu Lincoln bị thất cử , nhưng những cuộc tranh luận đó đã làm nổi bật tên tuổi Lincoln trên diễn đàn quốc gia để rồi cuối năm 1860, Lincoln đã thắng cử về vang để trở thành Tổng thống thứ 16 của Hoa Kỳ, và chính thức tuyên thệ nhậm chức vào ngày 4 tháng 3 năm 1861.

Mới lên cầm quyền lãnh đạo quốc gia được chừng 6 tuần lễ thì quân đội miền Nam mở cuộc tấn công đánh chiếm căn cứ quân sự Sumter ở hải cảng Charleston thuộc lãnh thổ South Carolina. Lực lượng tấn công bắn đứt dây cờ và đánh chiếm luôn cứ điểm này.

Ngay ngày hôm sau, Tổng Thống Lincoln kêu gọi 75,000 quân tình nguyện để tái chiếm căn cứ cũng như những tài sản quốc gia đã rơi vào tay quân địch. Đây là điểm khởi đầu cho cuộc nội chiến của đất nước Hoa Kỳ (*This was the start of the Civil War*).

Lincoln là vị Tổng Thống Hoa Kỳ có những năm dài đầy cay đắng bởi cuộc chiến tranh huynh đệ tương tàn, nội da xáo thịt . Giữa năm 1862, Lincoln ban hành văn kiện nổi tiếng, Bản Tuyên Ngôn giải phóng , đem lại Tự Do cho khoảng 3 triệu dân da đen tại Miền Nam Hoa Kỳ (*In mid-1862, Lincoln issued his famous Emancipation Proclamation, which gave freedom to some 3 million blacks in the South*).

Trong giai đoạn khởi đầu của cuộc nội chiến, quân đội Miền Bắc của chính quyền Lincoln bị thua hết trận này đến trận khác , nhưng năm 1863 và 1864 thì quân đội chính phủ bắt đầu chuyển từ thế thất bại sang thế thắng lợi. Do đó, trong cuộc bầu cử Tổng Thống cuối năm 1864, Lincoln lại tái đắc cử.

Khi Ông tuyên thệ nhậm chức nhiệm kỳ 2 thì viễn ảnh chấm dứt cuộc nội chiến đã có thể trông thấy trước mắt. Thay vì nghĩ đến trả thù các nhân vật lãnh đạo và quân đội miền Nam theo cách " *lấy oán trả oán* ", Tổng Thống Lincoln đã chủ trương " *lấy khoan dung, tha thứ mà đối xử với mọi người để xây dựng đất nước* ".

Rất tiếc là Lincoln chưa kịp thi hành đường lối, chủ trương của mình cho thời hậu chiến (*Postwar Policies*) thì vào ngày 14 tháng 4 năm 1865, 5 ngày sau khi quân đội Miền Nam đầu hàng, trong lúc Tổng Thống Lincoln và phu nhân đang tham dự một buổi trình diễn tại rạp hát, thì một gã đàn ông tên là **John Wilkes Booth** từ phía sau bò tới, bắn vào đầu ông. Tổng Thống **Abraham Lincoln** từ trần ngay ngày kể đó, để lại sau lưng cả một sự nghiệp dở dang nhưng mang một tầm vóc vô cùng vĩ đại. Trong lời chia sẻ niềm đau với toàn dân trong nước, một nhân vật cao cấp trong chính phủ Liên bang đã nói " *Kể từ nay , Tổng Thống Lincoln đã đi vào trong tim, trong óc của mọi người dân Hoa Kỳ thuộc mọi thời đại* " - Now he belongs to the ages " .

Lincoln đã vĩnh viễn ra đi khi mới bắt đầu bước vào nhiệm kỳ thứ 2 của vị Tổng Thống Hoa Kỳ thứ 16, người đã phải mang trong cuộc đời nhiều nỗi nhọc nhằn, gian khổ ngay từ lúc còn thơ ấu nhỏ dại cho tới lúc bước lên đỉnh tột đỉnh vinh quang của cuộc đời và sự nghiệp.

Ngày nay, hằng năm, cứ đến ngày 12 tháng 2, người dân Hoa Kỳ,ø cũng như nhiều người khác trên thế giới, lại có dịp tưởng nhớ đến **Abraham Lincoln** , một trong những vị Tổng Thống vĩ đại nhất của đất nước Hoa Kỳ...

San Diego, California

Phan Đức Minh